

COMMISSIE VAN EERSTE AANLEG VOOR DE ERKENNING
EN DE BESCHERMING VAN DE TITEL VAN
BEROEPSJOURNALIST

Verslag van de activiteiten in 2001

Historiek

De samenstelling van de Erkenningscommissie onderging in 2001 geen wijzigingen.

(Voor de voorgaande jaren verwijzen we naar ons verslagen van 18 mei 2000 en 10 mei 2001.)

Activiteiten

- De Nederlandstalige kamer van de commissie vergaderde zestien keer. Een vergadering nam gewoonlijk vier tot vijf uur in beslag. Bovendien waren er tussentijds nog vergaderingen van de bijzondere werkgroep voor de herziening van de erkenningen en de vernieuwing van de persdocumenten. De hogere frequentie van vergaderen in vergelijking met andere jaren had louter te maken met de vermelde vijfjaarlijkse herziening van de erkenningen, waarover hierna meer.

- Tijdens de vergaderingen werden 257 agendapunten behandeld. De activiteiten inzake de herziening van de erkenningen en de vernieuwing van de documenten zijn in dit cijfer niet inbegrepen.

- Er kwamen 155 nieuwe aanvragen tot erkenning als beroepsjournalist binnen. 18 dossiers 'in beraad' werden overgenomen van het vorige jaar.

- Daarvan werden 16 kandidaten opgeroepen om de commissie bijkomende inlichtingen te verstrekken en hun kandidatuur te verdedigen.

- 135 journalisten werden erkend.

- 2 kandidaten trokken hun aanvraag in, ofwel na een brief van de commissie, ofwel na oproeping.

- In 36 gevallen werd het dossier in beraad gehouden of de erkenning uitgesteld.

- Er werden geen kandidaturen afgewezen.

- Er kwamen 21 aanvragen binnen voor T-kaarten (doorgangsbewijs voor technici, die bijstand verlenen aan beroepsjournalisten). Op 20 aanvragen werd positief gereageerd. Eén aanvraag werd in beraad gehouden.

Vernieuwing van de persdocumenten

De persdocumenten zijn telkens geldig voor vijf jaar. Van januari 2002 af moeten de journalisten over de nieuwe documenten voor de periode 2002-2006 kunnen beschikken. Zoals vorig jaar reeds gemeld wordt met de voorbereiding van de vernieuwing reeds ongeveer anderhalf jaar voor de vervaldatum, eind 2001, begonnen.

Naar aanleiding van de vernieuwing van de documenten gaat de commissie steeds systematisch na of de eerder erkende journalisten nog wel beantwoorden aan de bepalingen van de wet van 1963.

Het merendeel van de beslissingen inzake de herziening van de erkenningen en de vernieuwing van de persdocumenten kunnen worden genomen aan de hand van de door de journalisten op vraag van de commissie ingediende dossiers. In een aantal twijfelgevallen worden de betrokkenen opgeroepen om meer uitleg te komen geven en hun dossier te komen verdedigen. In 2001 werden met dat doel 43 journalisten opgeroepen. Daarvan kregen er 24 een gunstige beoordeling. In een aantal gevallen werd een nieuwe herziening na één jaar afgesproken. 10 erkenningen werden ingetrokken. 9 van deze dossiers bleven eind van het jaar nog in beraad.

De werkzaamheden voor de herziening van de erkenningen en de vernieuwing van de persdocumenten konden eind 2001 niet worden afgesloten, wat kon worden verwacht. Ondanks de voorbereidingen waarbij de commissie ruim op tijd de nodige gegevens bij de journalisten en de mediabedrijven heeft opgevraagd, werden veel dossiers laattijdig ingediend. De stand van zaken (op datum van 14 maart 2002):

1.680 erkenningen bleven behouden;

95 ingediende dossiers waren nog in behandeling, voor het merendeel omdat stukken ontbraken;

10 erkenningen werden ingetrokken (na oproeping, zoals hiervoor vermeld);

317 journalisten stuurden (nog) geen aanvraag tot vernieuwing van de documenten in.

Publicaties

In vorig jaarverslag werd reeds melding gemaakt van de discussie met de werkgroep Zelfstandige Journalisten van de Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten (VVJ) over de werkwijze van de commissie bij de herziening van de erkenning van zelfstandigen. Een aantal zelfstandige journalisten stelde van oordeel te zijn dat freelancers gediscrimineerd worden omdat ze veel meer documenten moeten voorleggen dan de journalisten in vast dienstverband. Zoals in vorig jaarverslag gemeld, stuurde de voorzitter een brief aan de werkgroep Zelfstandige Journalisten om te wijzen op de noodzaak van het voorleggen van de gevraagde documenten omdat de commissie moet kunnen nagaan of de betrokkenen nog steeds in hoofdberoep werken voor bladen en/of uitzendingen voor algemene berichtgeving. Tevens dient nagegaan of er geen voor de wet onverenigbare activiteiten zijn. De commissie staat immers niet alleen in voor de erkenning van beroepsjournalisten maar heeft tevens de wettelijke opdracht de titel te beschermen.

De discussie bleef nog voortduren. De Erkenningscommissie verklaarde haar standpunt en legde de gevolgde werkwijze uit in een informatief artikel dat op 13 februari 2001 verscheen in "De Journalist", het veertiendaags magazine van de VVJ dat alle leden, dus ook de zelfstandigen toegezonden krijgen. Enkele dagen later, op 16 februari 2001, liet de werkgroep Zelfstandige Journalisten een open brief verschijnen in de Financieel Economische Tijd.

De commissie nodigde algemeen VVJ-voorzitter Luc Standaert uit voor een gesprek over de kwestie. Het overleg vond op 22 februari plaats. De commissie gaf daarbij uitvoerig informatie over de manier van werken bij de herziening van de erkenningen en de vernieuwing van de persdocumenten. Daarbij werd er de klemtoon op gelegd dat voor zelfstandigen en loontrekkenden dezelfde criteria worden gehanteerd. Wel worden, juist ingevolge het verschillend statuut van de betrokkenen, andere documenten opgevraagd. Van enige vorm van ongelijke behandeling kan evenwel geen sprake zijn. Net zoals zelfstandigen worden ook loontrekkenden geregeld om bijkomende inlichtingen gevraagd en ook zij worden soms opgeroepen.

De hiervoor vermelde open brief van de zelfstandigen gaf aanleiding tot een "Vraag om uitleg", die CVP-senator Jan Steverlynck stelde aan eerste minister Guy Verhofstadt en die werd beantwoord in de plenaire vergadering van de Senaat van donderdag 15 maart 2001. Minister van Financiën Didier Reynders antwoordde namens de eerste minister. Het antwoord werd grotendeels geformuleerd op basis van de informatie, die de voorzitter van de Erkenningscommissie verstrekke aan de Kanselarij van de Eerste Minister. De werkzaamheden in de Senaat waren op hun beurt aanleiding tot een artikel van de voorzitter van de werkgroep Zelfstandige Journalisten in "De Journalist" van 27 maart 2001 dat verscheen onder de titel "Erkenningscommissie moet beslissingen motiveren". De Erkenningscommissie heeft het artikel als onheus, zelfs kwetsend ervaren en zag zich genoodzaakt andermaal te reageren met een artikel, dat verscheen in "De Journalist" van 10 april 2001 onder de titel "Erkenningscommissie motiveert beslissingen altijd".

Leidraad

De evolutie van de media maakt het noodzakelijk dat de commissie geregeld haar procedures evalueert en waar nodig ook aanpast.

Zo werd in de tweede helft van het jaar tijdens meerdere vergaderingen uitvoerig gediscussieerd over de draagwijdte die, rekening houdend met het huidige medialandschap, dient gegeven aan het begrip "voor algemene berichtgeving" dat wordt vermeld in art. 1.3° en dat enigszins wordt toegelicht onder art. 1.5°.a van de wet van 30 december 1963.

Uiteindelijk werd een "Leidraad voor de beoordeling van de aanvragen in functie van het begrip 'algemene berichtgeving'" algemeen aanvaard tijdens de vergadering van 29 november 2001, met volgende conclusie:

Rekening houdend met de aanbeveling van de hiervoor genoemde werkgroep om de aard van het verspreide nieuws, met name nieuws dat betrekking heeft op het

actualiteitsgebeuren in 't algemeen als belangrijkste criterium te blijven hanteren, gezien de evolutie van de verspreidingstechnieken en met volle respect voor de wet van 30 december 1963 op de Erkenning en de Bescherming van de Titel van Beroepsjournalist, concludeert de commissie:

1. de wijze van verspreiden van het nieuws dat betrekking heeft op het actualiteitsgebeuren in 't algemeen mag de erkenning van de journalisten niet in de weg staan voor zover het om een verspreiding op ruime schaal gaat en de gehanteerde verspreidingstechniek voor het overgrote deel van het publiek geen onoverkomelijke hinderpaal is om het nieuws te bereiken;
2. elk blad of medium - ongeacht zijn specialisatie - dat nieuws verspreidt met betrekking tot het actualiteitsgebeuren in 't algemeen en waarvan de verspreiding gebeurt zoals vermeld onder punt 1, wordt beschouwd als een blad of medium van algemene berichtgeving op voorwaarde dat het verspreiden van het nieuws het hoofddoel is van de uitgave of de uitzending.
3. Rekening houdend met wat bepaald is onder de punten 1 en 2, hiervoor, komen niet in aanmerking voor erkenning, de journalisten wier hoofdberoep bestaat in het werk voor:
 - a. informatiebladen, nieuwsbrieven en uitzendingen van openbare instellingen;
 - b. interne bladen, ledenbladen en uitzendingen voor de leden van partijen, verenigingen, bedrijven en andere organisaties;
 - c. publicaties en uitzendingen waarvan het informatieve aspect slechts dient als dekmantel voor een andere activiteit.
4. De hiervoor vermelde opsomming kan nog worden aangevuld.
5. De Erkenningscommissie zal rekening houden met de aanbeveling van de werkgroep uit 1994 om een positief gevolg te geven aan aanvragen van kandidaten, die voor periodieke publicaties en uitzendingen werken, op dezelfde manier als journalisten werken voor dagelijkse en/of wekelijkse nieuwsuitzendingen en/of -bladen.
6. Zoals steeds zal de Erkenningscommissie elk dossier individueel beoordelen.

Secretariaat

Eind december verhuisde het secretariaat van de Erkenningscommissie van de Steenkoolkaai 9b, 1000 Brussel, naar lokalen in het IPC-Résidence Palace, Wetstraat 155, 1040 Brussel.

Namens de Nederlandstalige kamer van de Commissie van Eerste Aanleg voor de Erkenning en de Bescherming van de Titel van Beroepsjournalist,

Raymond De Craecker
voorzitter
25 april 2002